

Mededelingsblad van de Vlaamse Bosbouwvereniging

Geraardsbergse steenweg 267

9231 Gontrode

De Boskrant

januari - februari

1985

5.2.0.1. 38 1376

2 maandelijks tijdschrift

15 jg. nr. 1

inhoud

WERKTEN MEE AAN DIT NUMMER :

Coppens, H.
De Wulf, R.
Lust, N.
Meuleman, B.
Roskams, P.
Van Boghout, E.
Vanden Bil, V.
Van Slycken, J.

LAY-OUT EN VORMGEVING :

Cocquyt, I.
Coopman, F.
Maes, M.
Van Bever, Ch.

EINDREDAKTIE :

Dua, V.

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER :

Lust, N.

V.B.V.
Geraardsbergse steenweg 267
9231 Gontrode
Tel. 091/52.21.13

ABONNERING

Pers. abonnement 350,-
Studenten 200,-
te storten op
P.C. 000-1027867-55

Redactioneel 2

Windschade in onze bossen 3

Over de nadelige gevolgen van
skiën op de vegetatie 8

Beleid : Het bos in de 'Vlaamse Raad' 10

Uit de provincie : Bijvoederen van
reewild in het Zoniënwoud
tijdens sneeuwperiodes 12

Bosleerpad in het Drongengoed 13

Uit de Vereniging : Afschaffen van
benaming "Waters en Bossen" 14

Bospraktijklessen : een nieuw initiatief 16

Buitenland : Omvang van tropische
brand pas nu bekend 18

Info 20

redactioneel

Van oud naar nieuw ...

Zoals je wellicht al weet werd in het afgelopen jaar in de Vlaamse Bosbouwvereniging de "Initiatiegroep Bosbouw" opgericht. Een gelukkig initiatief, zo moge blijken uit de resultaten van de eerste werkperiode.

Sindsdien is er in de vereniging al een en ander bijgekomen of veranderd. "De Boskrant" waarin je nu leest, is één van deze resultaten. De Boskrant zal voortaan de maandelijkse V.B.V.-Berichten vervangen. Het vertrouwde groene blaadje is in januari voor het laatst verschenen. Misschien zul je het ook missen, zoals deze die zegde dat hij het regelmatig meenam naar bed ...

Maar hopelijk zul je veel meer tevreden zijn van "De Boskrant", zij zal evenwel niet maandelijks bij u komen, maar om de twee maanden, dus met zes nummers per jaar.

De Boskrant is geboren uit de Initiatiegroep Bosbouw. Terecht meende deze groep, dat het bestaande mededelingsblad niet meer voldeed en voor verbeteringen vatbaar was.

Het is echter niet zo gemakkelijk om een waardevol mededelingsblad of tijdschrift in stand te houden. Dit vraagt inzet van velen. De Boskrant is mogelijk dankzij de medewerking van heel wat personen, die zich vrijwillig hebben aangeboden om in het "redactie-comité" te zetelen. Toeval of niet, maar de meeste van deze personen, zo niet allemaal, zijn jongeren.

Bij de stichting van de V.B.V. werd een gestencild mededelingsblad uitgegeven. Dit heeft zo een viertal jaren geduurd. Vervolgens is dan, nu al meer dan 10 jaar geleden, het bekende blaadje gekomen met zijn groene gelijkzijdige driehoek. Hoelang zal de Boskrant bestaan? Zij begint met jaargang 15, om duidelijk de band met het verleden te onderlijnen.

Heel wat tijd en discussie werd besteed aan de naam van dit mededelingsblad. Uiteindelijk werd geopteerd voor "De Boskrant". Zoals in het verleden moet dit blad bijdragen tot de theoretische en technische vorming van de leden. Het moet helpen de doelstellingen van de Vlaamse Bosbouwvereniging te verwezenlijken, met name

- het behoud en de bescherming van het Vlaamse bos
- de uitbreiding van het bospatrimonium in Vlaanderen
- een verantwoord beheer van alle bossen
- een passend gebruik van de bossen.

De Boskrant zal pogen in te werken op het bosbeleid, de bosliefhebber liefde voor en kennis over het bos bij te brengen. Zij zal trachten de bosbeheerder te helpen in zijn dagelijkse bezigheden.

Naast De Boskrant blijft de Groene Band bestaan. Dit driemaandelijkse tijdschrift, dat een semi-wetenschappelijk karakter heeft, heeft meerdere malen bewezen zeer nuttig te zijn. Maar waarschijnlijk was het niet altijd direct voor u geschikt. Wij trachten ook hiermede rekening te houden.

De Vlaamse Bosbouwvereniging dankt van harte alle huidige medewerkers van de Boskrant. Zij hoopt dat velen zich nog spontaan zullen aanbieden, hetzij als vaste, hetzij als toevallige medewerker voor deze nieuwe krant. Zij zal zich in elk geval verder inzetten ten bate van het welzijn van het Vlaamse Bos en van de Vlaamse mensen.

N. Lust, Voorzitter

Windschade in onze bossen

Bij windsnelheden groter dan 100 km/uur (10 Beaufort) bestaat er gevaar voor windschade in het bos. Bijna jaarlijks worden op verschillende plaatsen in ons land dergelijke windsnelheden genoteerd. Windschade treedt dan ook veelvuldig op. Toch is het zo dat er op vele plaatsen bij het bosbeheer weinig rekening wordt gehouden met de faktor wind. Daarom blijven we in het volgende artikel nog even stilstaan bij de gevolgen van de novemberstormen van vorig jaar.

DE NAJAARSSTORMEN VAN '84

Na een zeer natte periode (november normaal tot nat, september en oktober zeer nat tot uitzonderlijk nat) kwam er op 22, 23 en 24 november een storm over ons land met windsnelheden tot 147 km/uur. Deze storm richtte geweldige schade aan in de Belgische bossen. Kranten speculeren over het verband tussen de schade en de "zure regen" en velen staan fatalistisch t.o.v. de geleden verliezen.

Bij het beschouwen van de summie gegevens die over de schade beschikbaar zijn valt het enorme verschil tussen Vlaanderen en Wallonië op.

Stormschade '84 voor de onderworpen bossen (bron : Groenbeheer) :

	stormschade	jaarlijks kapkwantum
Vlaanderen	± 6 000 m³	± 126 000 m³
Wallonië	± 500 000 m³	± 1 200 000 m³

Stormschade '84 voor de privé-bossen in Wallonië (bron : enquête ingericht door de Koninklijke Belgische Bosbouwmaatschappij) :

stormschade : ± 650 000 m³
(naaldbossen)
jaarlijks kapkwantum : ± 65 000 m³

De schade zou voor ± 90 % hebben plaatsgehad in naaldbossen. Blijkt dat de stormschade aanzienlijk is in Wallonië en haast verwaarloosbaar in de door de Staat beheerde bossen in Vlaanderen. De houtvesters van de dienst "Groenbeheer" zijn terecht trots, te meer daar de storm even hevig waaide in beide landsdelen (zie kaartje).

Windsnelheden in km/uur op 22-23-24 november 1984 (K.M.I.)

In Vlaanderen werden vooral individuele bomen her en der in een bestand ontwor-teld.

In Wallonië, waar de omstandigheden wel moeilijker zijn dan in Vlaanderen, werden vaak ganse bestanden door de storm gevel-d (zowel windval als windbreuk). Een tege-moetkoming van het rampenfonds werd bij het herplanten voor Wallonië gevraagd.

FAKTOREN DIE VAN BELANG ZIJN BIJ
HET OPTREDEN VAN WINDSCHADE

Niet-bosbouwkundige factoren

klimaat

Wind : Bij windsnelheden groter dan 10 km/uur treedt reeds vermindering van de bladgroenwerking op.

Vanaf 100 km/uur, afhankelijk van het al dan niet aanwezig zijn van blad, is er gevaar voor windval. Vooral najaarsstor-men (ZW) richten nogal wat schade aan.

Neerslag : Windval is veel aanzienlijker na een natte periode.

Temperatuur : Als de ondergrond bevroren is zal een boom niet gemakkelijk ontwor-telen, hij zal eerder breken.

topografische factoren

Van bepaalde plaatsen (smalle valleien, hoogtvlaktes e.d.) is geweten dat er zich vaak hoge windsnelheden voordoen.

Voor al bossen gelegen op hoogvlaktes, op een terreininzinking of op hellingen die volledig in de wind liggen, zijn gevoelig aan stormschade.

bodemkundige factoren

Op bodems met een ondiepe, verharde laag (vb. Zoniënbos) of met een abnormaal hoge grondwatertafel is het gevaar voor wind-

val groot.

Bosbouwkundige factoren

boomsoortenkeuze

"Wie naaldhout plant zal stormschade oogsten" is wellicht wat te extreem ge-steld. Toch is het zo dat de windschade vooral optreedt in naaldbossen.

Zeer gevoelig voor windschade :

- fijnspar
- gewone den
- tsuga
- de meeste zilverspar variëteiten

Matig gevoelig voor windschade :

- douglasspar
- sitkaspar
- lork

Zeer weinig gevoelig voor windschade :

- Sequioa
- Cryptomeria

De gevoeligheid van een bepaalde boom-soort hangt nauw samen met de omgevings-factoren. Zo wordt naaldhout vaak aange-plant op plaatsen die erg veel van de wind te lijden hebben en bovendien een hoge grondwaterstand hebben (vb. Hoge Venen).

Toch treedt stormschade ook wel eens op bij loofbomen, Amerikaanse eiken en beu-ken ontwortelen al eens, populieren ken-nen zowel stormbreuk als windval.

bosaanleg

Aanplantingen met een ruim plantverband (< 2 500 stuks/ha) blijken stabiel t.o.v. de wind dan te dicht geplante bomen. Planten met vervormde wortels, tengevol-ge van slechte verspening of opkweek in niet geschikte containers blijven zeer lang windgevoelig.

dunning

Vroegtijdig en sterk gedunde bestanden zijn veel stabielere dan niet, te laat of te zwak gedunde bestanden. De dunning heeft tevens tot doel de verhouding tus-sen de boomhoogte en de omtrek te be-heersen. De hoogte/diameter kan voor de meeste naaldboomsoorten best kleiner blijven dan 75. Dit is alleen mogelijk als de bestanden voldoende ijl worden gehouden.

Een Nederlands onderzoek wees uit dat er geen stormschade voorkomt bij Douglas als de h/d kleiner is dan 60. Haast alle bestanden met een h/d groter dan 75 wer-den ernstig beschadigd door de storm. Systematisch uitgevoerde dunningen kun-nen echte windtunnels doen ontstaan waardoor de windschade vergroot.

Een goed windscherm mildert de wind tot 80 % van zijn waarde over een afstand van $\pm 20 \times$ de hoogte, achter het scherm. Alleenstaande bomen en de randrijen van een bestand worden zelden door storm be-schadigd en fungeren als windscherm voor het achterliggende bestand.

Als bomenrijen of alleenstaande bomen worden opgesleund werkt de wind vooral in op de hoge boomkruinen : de krach-arm en dus ook het gevaar voor windscha-de wordt daardoor groter.

Daarnaast neemt tussen de opgesleunde bomen de windsnelheid toe, waarbij ook turbulenties kunnen optreden.

de exploitatie

De exploitatie gebeurt best tegen de over-heersende windrichting in.

Naaldboombestanden met een bestandshoogte van meer dan 30 m worden extreem windge-voeliger. De Franse organisatie AFOCEL raadt aan hiermee rekening te houden bij het opstellen van een kapplan.

de weerstand van het bos tegen ziekten en insectenschade

Door hartrot aangetaste sparren breken veel gemakkelijker bij storm dan gezonde exemplaren. Alle maatregelen die de ge-zondheidstoestand van een bos verbeteren zullen ook de stabiliteit t.o.v. de wind vergroten.

Wij denken hierbij vooral aan : het ge-bruik van autochtone boomsoorten, het vermijden van uitgestrekte monokulturen en kaalkappen, deskundig geplande dunnin-gen etc.

Het spreekt voor zich dat extra problemen met ziekten en insecten ontstaan na een belangrijke stormschade, t.g.v. de grote hoeveelheid rottend hout in het bos.

GEVOLGEN VAN DE STORMSCHADE VOOR DE HOUTHANDEL

Ons land voert jaarlijks verschillende miljoenen m³ hout in. Het klinkt dan ook paradoxaal dat de extra hoeveelheid hout die ten gevolge van de storm op de markt beschikbaar is gekomen de houthandel voor problemen stelt.

Deze problemen situeren zich op 2 vlakken. Ten eerste is o.i.v. het plotse overschot op de markt de prijs voor hout op stam (die al niet zo hoog lag dit jaar) nog eens met 30 à 50 % gedaald.

Ten tweede worden ook exploitatie en stockage moeilijker : de exploitatie is

gemiddeld zo'n 10 à 15 % duurder. Vooral hout van gebroken stammen zal snel rotten in het bos, het dient zo vlug mogelijk verwijderd te worden. Hout van ontwortelde bomen kan langer in het bos blijven liggen zonder dat het rot.

Als het hout niet onmiddellijk kan verwerkt worden, moeten de stammen onder water of onder regelmatige beregening worden gestockeerd, afgesloten van de lucht.

Het afzagen van een ontwortelde boom is een gevaarlijk werk. Men gaat best als volgt te werk. De stam wordt aan de basis langs onderen ingezaagd tot de zaag neiging heeft om te gaan klemmen. Daarna zaagt men verder langs boven, enkele cm dicht bij de voet. Analyseer steeds goed de spanningen in het hout, denk eraan dat de wortelkruit terug op zijn plaats kan vallen na afzagen en dat de stam kan splijten.

B. Meuleman

AANSPRAKELIJKHEID

Stormen veroorzaken schade aan bomen en bossen, maar bomen kunnen op hun beurt schade toebrengen : afgebroken takken en omgewaaide stammen kunnen goederen (auto's, huizen,...) en in het ergste geval de mensen treffen.

De wetsartikelen die de aansprakelijkheid in dergelijke gevallen omschrijven, gelden niet speciaal voor bomen, maar zijn algemeen.

Het betreft artikels 1382 t.e.m. 1386 van het Burgerlijk Wetboek (B.W.) voor goederen en de artikels 418 t.e.m. 420 van het Strafwetboek als er doden of gewonden vallen.

Het uitgangspunt van het B.W. is dat hij die door zijn fout aan een ander schade toebrengt, deze moet herstellen.

Hierbij moet het slachtoffer aantonen :

- dat hij schade geleden heeft
- dat de verweerder een fout beging
- dat deze fout de oorzaak was van de schade.

Als fout wordt elk gedrag beschouwd, dat afwijkt van het veronderstelde gedrag van een redelijk, normaal voorzichtige persoon, de zgn. "goede huisvader". Het is zonder belang of de schade veroorzaakt werd door een daad, door nalatigheid of door onvoorzichtigheid.

De bewaker is aansprakelijk voor de schade, veroorzaakt door een gebrek aan de zaken die hij onder zijn bewaking heeft. Hij kan enkel aan deze aansprakelijkheid ontkomen als hij kan aantonen dat de schade niet veroorzaakt werd door een gebrek, maar wel door een vreemde oorzaak, en hij dus geen voorafgaande maatregelen kon nemen.

Elke fout geeft aanleiding tot aansprake-

lijkheid indien vaststaat dat de bepaalde schade niet zou ontstaan zijn zonder deze fout.

De rechter moet in elk geval afzonderlijk bepalen of er een fout is en of er een oorzakelijk verband bestaat tussen schade en fout. Dit is niet altijd gemakkelijk en verschillende rechters kunnen dan ook schijnbaar tegengestelde uitspraken doen.

Als konkreet voorbeeld bespreken we het verloop van een fiktieve zaak : een boom valt tijdens een storm op een geparkeerde wagen. De eigenaar van de wagen (slachtoffer) moet de geleden schade bewijzen, en ook het feit dat de boom omgewaaid is door een gebrekkige toestand. Een deskundige bepaalt of de boom inderdaad een gebrek vertoonde dat de val en dus de schade veroorzaakte : ziektes, aantastingen, wonden,... kunnen er de oorzaak van zijn dat de boom door de wind wordt geveld.

De bewaker van de zaak, de bewaarder van de boom dus, moet nu het bewijs leveren dat het hier ging om een geval van overmacht. Meestal worden stormwinden vooraf voorspeld in het weerbericht, zodat deze

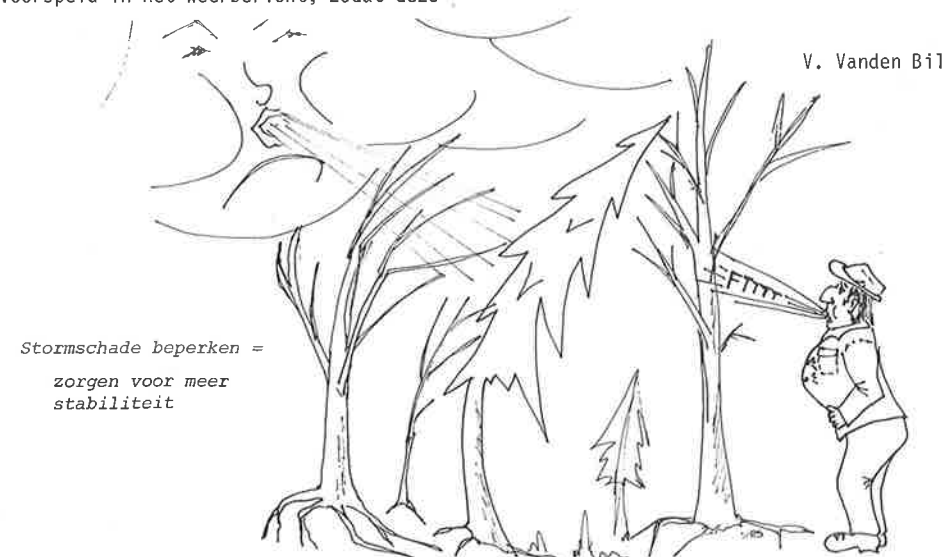
niet altijd in aanmerking komen als overmacht. Uiteindelijk moet de rechter beslissen over het begrip 'overmacht'. Het valt dus moeilijk te voorspellen of het slachtoffer zal vergoed worden en of de verweerder schade zal moeten betalen.

Als er gewonden of doden vallen door afgewaaid takken of stammen, is dit volgens het Strafwetboek onopzettelijk doden of onopzettelijk toebrengen van lichamelijk letsel. Ook hier moet het gebrek bewezen worden.

De schade, veroorzaakt door bomen in tuinen, wordt in de meeste gevallen vergoed door de familiale verzekering. Voor bomen op een onbebouwd perceel moet een bijkomende verzekering afgesloten worden.

Een premie van een paar duizend frank per jaar verzekert de eigenaar in geval de bomen op één of andere manier lichamelijk letsel en stoffelijke schade veroorzaken, en biedt rechtsbijstand.

Normaal gezien is de eigenaar verantwoordelijk in geval van schade, en niet de huurder, tenzij tussen beide een andere overeenkomst gesloten werd.

OVER DE NADELIGE GEVOLGEN VAN SKIËN OP DE VEGETATIE ...

De pakken sneeuw en het koude weer waarmee we de laatste weken bedacht werden, hebben niet alleen heel wat chaotische toestanden op allerlei gebieden veroorzaakt, ze lokten eveneens duizenden skiërs naar buiten, langlaufers of "alpijnse skiërs", in de meer heuvelachtige gebieden. Ook in ons land is het skiën de laatste jaren steeds meer een massasport aan het worden. Een evolutie die, als ze niet in de juiste banen wordt geleid, ook voor het bos en de bosbouwer voor problemen zou kunnen zorgen.

Bij onze oosterburen is de pijlsnelle opgang van het wintertoerisme reeds heel wat vroeger begonnen. De gevolgen lieten niet op zich wachten. In bergachtige gebieden onderging het landschap soms ingrijpende veranderingen, in vele bossen werden brede stroken kaalgekapt om de aanleg van skipistes, -liften en andere voorzieningen mogelijk te maken. Graafmachines vereffenden de hinderlijke bulten in de pistes en verwijderden de humuslaag. De pistes blijven kaal en zijn zonder de bedekkende vegetatie overgeleverd aan de klimaatsomstandigheden, zodat de erosie er nagevoelbaar vrij spel heeft. De kunstmatige grasmaten, die vaak op de pistes worden aan-

gelegd, hebben niet veel meer dan een esthetisch belang; de erosieschade kunnen ze nauwelijks beperken.

Zowat 25 jaar geleden begon men in het noordelijk Alpengebied in W-Duitsland de bestaande skipistes te verbreden en nieuwe pistes aan te leggen; de bestaande akkomodaties konden de druk van het groeiend aantal wintertoeristen niet meer aan. Omdat het reliëf van de streek de aanleg van skipistes, die beantwoorden aan de eisen van een groot publiek, soms sterk bemoeilijkte, werd met zwaar materiaal en springstoffen gewerkt. De gemiddelde breedte van de pistes bedroeg ongeveer 50 à 60 m, zodat brede stroken in het gebergte moest kaalgekapt worden. De vernietiging van de soortenrijke gebergteflora nam een aanvang. Graafmachines vereffenden "hinderlijke" delen in het reliëf, vennetjes en andere vochtige plaatsen werden ontwaterd, daar ze in de winter ijsplekken op de piste vormen. De flora van deze vennetjes gaat hierdoor uiteraard volledig ten gronde.

Deze veranderingen in vegetatie uiten zich meestal vrij snel. Er zijn echter ook schadelijke invloeden die pas na min of meer langere tijd op de voorgrond zul-

len treden. Door de aanleg van de pistes en een aangepast wegnnet gaat niet alleen een vrij aanzienlijke oppervlakte bos samen met de begeleidende flora verloren: door het kaalslaan van een brede strook in het bos ontstaat plots een kilometerlange, kunstmatige bosrand. De nieuwe 'randbomen' zijn opgegroeid in een gesloten bestand en worden nu plots blootgesteld aan de inwerking van wind en zon, met als mogelijk gevolg: windworp, windbreuk en zonnebrand door de ongewoon sterke bezonning. Bovendien ontbreekt de dichte zoom van struiken en natuurlijke verjonging, die aan een natuurlijke bosrand vaak aanwezig is, hier volledig.

Op de piste zelf ontstaan na hevige regenbuien al snel erosiegeulen door het ontbreken van de bodemvegetatie. Om deze erosie te bestrijden en, niet op de laatste plaats, ook om de verminking van het landschap wat te verbergen, heeft men gras ingezaaid, meestal met een zeer pover en kortstondig resultaat. De zaaimeengsels in de handel verkrijgbaar, bevatten soorten die niet aan de klimaatsomstandigheden in het gebergte zijn aangepast, zodat de kiemplantjes ten gronde gaan. Bovendien bemoeilijkt het ontbreken van de humuslaag, die werd verwijderd tijdens de bouwwerken, het ontstaan van een grasmatt. Een derde oorzaak is het zaaitijdstip: onmiddellijk na de bouwwerken, in de zomer, wordt gezaaid. In zeldzame gevallen verkrijgt men tegen de late herfst nog een zacht grastapijt; vervolgens valt de eerste sneeuw en daarmee komen ook de eerste skiërs opdagen. Nog vóór dat zich een gesloten vegetatiedek heeft kunnen vormen, wordt het weer vernietigd.

De grote massa skiërs drukt de sneeuw aan, bodemverdichting volgt en de vegetatie sterft in het voorjaar vaak weer af.

Zelfs een geslaagde bezaaiing kan echter nooit eenzelfde erosieschuttende werking uitoefenen als de oorspronkelijke vegetatie.

De onderaardse plantdelen zijn voor het vasthouden van de bodem en zo voor de beschutting tegen erosie, veruit het belangrijkste. Onderzoek wees uit dat het gewicht van de wortelmassa van de oorspronkelijke gebergteflora 3 tot 10 maal zo groot is als bij de kunstmatige grasmatten. In het gebergte worden vaak hoge neerslagcijfers genoteerd. Een deel van het regenwater wordt opgevangen en verdampt via de vegetatie, een deel dringt in de bodem en de rest vloeit oppervlakkig af. De hoeveelheid oppervlakkig afgevoerd regenwater (op de piste) is afhankelijk van het feit of de bodem bedekt is met de oorspronkelijke vegetatie dan wel met een ingezaaide grasmatt. In het eerste geval bedraagt het aandeel van het oppervlakkig afvloeiend regenwater ongeveer 20 à 30 %, in het tweede geval schommelt dit echter tussen 60 en 90 %. Hoe meer oppervlakkige afvloeit, hoe groter het erosiegevaar wordt. Bij zware regenval bedraagt de meegevoerde bodemmassa op ingezaaide grastapijten op de piste dan ook ongeveer het tienvoudige dan bij een bedekking met de oorspronkelijke flora het geval is.

Kortom, de aanleg van skipistes in het gebergte betekent vaak:

- verarming van de oorspronkelijke vegetatie;
- bosvernietiging;
- verhoogde erosie.

In ons land loopt het momenteel zo'n vaart nog niet, maar het zou wenselijk zijn om de evolutie van het wintertoerisme in België nauwlettend in het oog te houden, zodat tijdig de nodige maatregelen kunnen genomen worden.

P. Roskams

HET BOS IN DE 'VLAAMSE RAAD'

In het beknopt verslag van de Vlaamse Raad van 27 november 1984 hebben wij volgende gelezen :

VRAAG :

Hoe verklaart de Minister dat in de personeelsformatie 26 ambten van Waters en Bossen weggevallen zijn ? Is het juist dat daardoor heel wat diensten niet behoorlijk kunnen functioneren ?
Hoeveel hectaren beheert de Dienst Waters en Bossen ? Hoeveel hectaren zijn daar sinds 1982 bijgekomen ? Hoeveel personeelsleden waren er vóór de huidige beslissingen, hoeveel zijn er nu voorzien ?
Is het juist dat voor 1983 nog geen vergoedingen uitbetaald werden aan de ambtenaren voor de afgelegde kilometers ?
Hoeveel kilometers krijgen de ambtenaren jaarlijks vergoed ?
Voor wanneer voorziet de Minister de uitbreiding van die vergoedingen voor 1983, de vastlegging en de uitbetaling voor 1984, de vergoeding van de administratieve onkosten voor 1984 ?
Hoe ziet de Minister de toekomst van deze dienst ?

MINISTER GEENS :

Bossen, jacht en visvangst zijn thans gewestbevoegdheden. Vanuit de vroegere administratie van Waters en Bossen werden 161 betrekkingen naar de Vlaamse Executieve overgeheveld. Daarvan waren er slechts 151 functies bezet. De Vlaamse Executieve besliste op 12 december 1982 een eigen structuur uit te bouwen, waarin het Bestuur voor de Landinrichting en het Bestuur voor het Leefmilieu de taken van het vroegere Bestuur voor Waters en Bossen overnemen. Verder wordt een dienst "coördinatie en planning" in het leven geroepen, belast met de algemene aangelegenheden. Deze structuur is de vrucht van het voorbereidend werk, uitgevoerd door een gemengde werkgroep waarin zowel leidende ambtenaren als leden van de kabinetten zitting hadden.

Dit voorstel werd door de Syndicale Raad voor Advies en de Directieraad gunstig geadviseerd. Op 3 mei 1984 keurde de Executieve de personeelsformatie goed. Aan de drie genoemde diensten werden respectievelijk 198, 77 en 7 personeelsleden toegewezen. De AROL-administratie werd zeker niet stiefmoederlijk behandeld. Nooit werd gesuggereerd 26 bijkomende ambten toe te kennen aan de dienst Waters en Bossen.

In december 1981 waren 15 258 ha bos in bezit van de Belgische Staat. Sindsdien werden nog 1 299 ha aangekocht. Van die bossen zijn wij wel geen eigenaar, omdat de overdracht aan Gewesten en Gemeenschappen, zoals vermeld in artikel 12 van de bijzondere wet op de staatshervorming, wat de bossen betreft nog niet uitgevoerd werd. Vanzelfsprekend moeten dan ook het onderhoudspersoneel en de nodige middelen overgedragen worden.

Voor de dienstverplaatsingen is in 1983 aan 74 ambtenaren een bedrag van 1 282 146 fr. besteed. In 1984 komen wij voor 63 ambtenaren tot 2 135 263 fr. Van enige beperking kan dus geen sprake zijn. Er bestaat betwisting aangaande een aantal gevallen. Alle vergoedingen voor het verleden, zowel voor de verplaatsings- als voor telefoonkosten zijn uitbetaald op een bedrag van 567 000 fr. na. Voor 1985 werd een formalisering van alle dossiers bevolen, om vertragingen in de toekomst te vermijden.

De omschakeling van de personeelsformatie gebeurt geleidelijk. In een eerste fase, namelijk einde 1982, werden de nieuwe structuren vastgesteld en de eerste personeelsleden aangesteld. In 1983 werd de nieuwe personeelsformatie uitgebreid met 219 eenheden ten

overstaan van de vorige situatie. Tegen maart 1985 worden de definitieve mutaties voorzien. Met het oog op de definitieve afwerking van het personeelsdossier is een overleg met de nationale Regering aan de gang. Aangezien het opbouwen van het personeelsbestand geleidelijk gebeurt is een globale evaluatie nodig, bij voorkeur na een inrijperiode van 1 jaar. Ik ben ervan overtuigd dat een betere dienstverlening het gevolg zal zijn.

Er zijn inderdaad 15 ambtenaren in overtal. Maar aangezien de nieuwe personeelsformatie meer betrekkingen omvat dan de vorige, is er slechts een probleem van blokkering van bepaalde ambten. De zaak kan geregeld worden zonder geografische reffectatie van de betrokkenen en zonder nadeel voor het bestuur.

Een dergelijk antwoord vanwege een minister kan niet anders dan onthutsend en verbijsterend genoemd worden. Het slaat de lezer met verstomming.

Op een klare, duidelijke en pertinente vraag wordt een antwoord gegeven dat op vele punten zeer bedenkelijk en onjuist is.

Het is niet korrekt dat de taken van het vroegere Bestuur van Waters en Bossen worden overgenomen door het Bestuur voor de Landinrichting en het Bestuur voor het Leefmilieu. Wat heeft deze laatste dienst ermee te maken ? Dezelfde vraag geldt voor de dienst "coördinatie en planning".

De vraag betreft Waters en Bossen en niet de drie voornoemde diensten of de AROL-administratie.

Het is tragi-komisch te lezen dat :

- nooit werd gesuggereerd 26 bijkomende ambten toe te kennen aan de dienst Waters en Bossen;
- in 1983 de personeelsformatie uitgebreid werd met 219 eenheden;
- er inderdaad 15 ambtenaren in overtal zijn;
- de Belgische Staat in december 1981 15 258 ha in bezit had.

Je vraagt je af wie dit antwoord van de minister voorbereid heeft. Als een dergelijk antwoord moet gelden als een waardemeter voor de belangstelling die de overheid heeft voor het Vlaamse bos, dan is het zeer triestig gesteld.

In dat geval is de toekomst van deze dienst ons duidelijk.

We schaffen de 15 ambtenaren in overtal af en de rest, voor zover er nog zijn, kunnen kaart spelen.

Het ware wellicht ook goed de minister te suggereren dat de Dienst Waters en Bossen nog andere taken heeft dan het beheer van de 15 258 ha Staatsbossen. Er zijn immers nog vele andere openbare bossen en de algemene taken van het personeel zijn zeer uitgebreid.

De vraagsteller had ongetwijfeld de laagbezette en onhoudbare personeelsformatie van Waters en Bossen op het oog, evenals de geringe middelen ter uitvoering van hun opdracht. In het antwoord wordt hier nauwelijks naar verwezen. Hoeveel keren en hoelang zal nog moeten gezegd worden dat het aantal ambtenaren bij Waters en Bossen op verre na niet in verhouding is met de opdrachten die deze mensen moeten vervullen. En wanneer zal aan de boswachters de nodige aandacht gegeven worden, en dit op velerlei wijze.

De Vlaamse Bosbouwvereniging was vanzelfsprekend diep ontgoocheld over het antwoord van de Minister. Daarom heeft zij hem een brief geschreven om hem te wijzen op het onbevredigende antwoord. Zij heeft hem ook gevraagd om haar een juist en concreet antwoord te bezorgen.

uit de provincie

BIJVOEDEREN VAN REEWILD IN HET ZONIENWOUD TIJDENS SNEEUWPERIODES

Alhoewel sedert 1974 de jacht op het reewild in het Zoniënwoud niet meer wordt uitgeoefend, wordt toch tijdens vrij lange sneeuw- en koudeperiodes in de 2 450 ha gelegen op het Vlaamse Gewest het reewild bijgevoerd. Dit voederen heeft tot doel enerzijds de vraatschade aan de jonge bosaanplantingen binnen de perken te houden, rekening houdende met het gering voedselaanbod in de homogene beukebestanden, en anderzijds tegemoet te komen aan de vragen van de media en van het publiek die tijdens dergelijke periodes in verband met het reewild worden gesteld aan het bosbeheer. Voor wat betreft de vraatschade dient evenwel opgemerkt te worden dat de schade aangericht door wilde konijnen belangrijker is dan deze door het reewild, dat trouwens niet zo talrijk meer is.

Meestal begint het bosbeheer met bijvoederen wanneer mag verwacht worden dat de sneeuw langer dan een week zal blijven liggen, zodat de bodemvegetatie moeilijk bereikbaar wordt. Op een 50-tal plaatsen verspreid in het bos (d.i. ongeveer 1 per 50 ha) wordt één of twee bussels losgemaakt hooi of gedroogde luzerne opgehangen aan laaggetakte stevige boompjes die aan de rand van kleine open plaatsen staan. Soms wordt op deze plaatsen ook een zoutblok gelegd. Bij de keuze van de voederplaatsen wordt eveneens rekening gehouden

met de frequente aanwezigheid van reewild en met een voldoende beschutting tegen de bosbezoekers ten einde het reewild zo weinig mogelijk te verstoren. Overigens is het aangewezen meer kleine verspreide voederplaatsen te voorzien dan een aantal grote, teneinde belangrijke concentraties van het reewild te vermijden en het tevens aan te zetten in beweging te blijven tijdens de koude.

Wegens de beperkte tijd van het bijvoederen, de kosten van installatie en onderhoud, alsook de aantrekkingskracht die er voor het bezoekerspubliek van uitgaat, kan de plaatsing van vaste overdekte hooiruiven op de voederplaatsen niet in aanmerking komen, niettegenstaande deze constructies voordelen bieden voor de kwaliteit van het voeder tijdens langere periodes. Het is echter evenwel noodzakelijk de bussels hooi op te hangen om te vermijden dat de wilde konijnen deze binnen de kortste keren zouden verorberen. Bovendien wordt het hooi, wanneer het op de bodem ligt, vertrappeld door het reewild en wordt bij dooi nat en slijkerig, waardoor het grotendeels niet meer kan worden verbruikt.

Spijts de moeilijke levensomstandigheden in de sneeuwperiodes, stelt het bosbeheer vast dat het reewild slechts na een tiental dagen (soms langer) het hooi begint

te eten. Zolang het voor hen toegankelijk is, blijft het reewild de voorkeur geven aan natuurlijk vegetatief voedsel, zoals bladeren van bramen, maar van zodra de honger te hard begint te knagen, gaat het reewild langzaam over op de hooivoeding.

In de toekomst ligt het echter in de bedoeling van het bosbeheer het bijvoederen van het reewild te verminderen en zelfs uit te schakelen door op korte termijn kleine openingen in het bosbestand te beplanten met zekere hakhoutsoorten waarvan de scheuten eetbaar zijn, en door op lange termijn de bosstructuur om te buigen zodat het natuurlijk voedselaanbod wordt vergroot.

BOSLEERPAD IN HET DRONGENGOED

Het boscomplex Drongengoed, gelegen op de gemeenten Maldegem en Ussel (gewest Eeklo-Aalter) heeft een oppervlakte van 700 ha.

Je kan het bos in drie stukken indelen : het gedeelte Staatsbos (50 ha), het militair domein (200 ha) en het gedeelte eigendom van verschillende privé-eigenaars.

In het staatsbos, dat opengesteld werd voor het publiek, is een bosleerpad voorzien. Aan de hand van een uitgestippelde wandeling met 15 stoppunten worden de voornaamste aspecten van het bos en het bosbeheer belicht. Als behandelde voorwerpen kunnen we vermelden : struiken van de bosrand, jacht, vegetatielagen, het eiken-berkenbos, strijd om het licht, afbraak in het bos, de groei van bomen, functies van het bos, het gemengd bestand, dieren in het bos, hakhout, ...

Er werd over het bosleerpad een brochure uitgegeven waarin de verschillende onderwerpen beknoot maar duidelijk worden behandeld. Bij het bosleerpad hoort ook een takenboekje dat toelaat na de bosuitstap in de klas verder te werken rond het onderwerp "bos". Het uitzetten van de verschillende stoppunten op het terrein zal in de loop van het jaar gebeuren.

De brochures van het bosleerpad zijn nu al verkrijgbaar bij :

Dienst Groenbeheer, Houtvesterij Gent
A.C. "Ter Plaeten", St.Lievenslaan 33, 9000 Gent

uit de vereniging

AFSCHAFEN VAN BENAMING "WATERS EN BOSSEN"

U hebt het wellicht al vernomen : Waters en Bossen is dood, het bestaat niet meer, althans in Vlaanderen.

In de plaats daarvan is de naam "dienst Groenbeheer" gekomen. Misschien zul je op het eerste zicht zeggen : "Goed zo, een verouderde naam verdwijnt en een nieuwe komt in de plaats".

Maar zo simpel is het weer eens niet. Het afschaffen van de oude naam en het invoeren van de nieuwe stemt toch even tot nadenken.

De Raad van Beheer van de V.B.V. heeft zich ook hierover bezonnen en is tot de konklusie gekomen dat deze toestand zeer ongunstig is.

Als gevolg hiervan werd volgende brief geschreven aan de heer P. Akkermans, Gemeenschapsminister voor Ruimtelijke Ordening, Landinrichting en Natuurbehoud,

"De Raad van Beheer van de Vlaamse Bosbouwvereniging, in vergadering bijeen op 10.12.1984, betreurt ten zeerste, dat in de nieuwe benaming van het bestuur bevoegd inzake bossen het predikaat "bos" niet voorkomt. De raad is van oordeel dat de benaming "Groenbeheer" om verschillende redenen niet aanvaardbaar is :

- *De voornaamste opdracht van de dienst, met name bosbeheer, komt onvoldoende tot uiting.*
- *De term groenbeheer doet in de eerste plaats denken aan allerlei groenelementen buiten het bos, maar precies de meeste van deze groenelementen vallen niet onder de bevoegdheid van de dienst.*
- *De toekomstige opdracht van de dienst zal, als gevolg van het bosdecreet, nog sterk uitgebreid worden in de richting van het bos.*
- *In alle landen van de E.G. komt in de benaming van de dienst belast met het bosbeheer de term "bos" voor. In Wallonië blijft de vroegere benaming "Eaux et Forêts". De benaming Groenbeheer heeft internationaal niet dezelfde betekenis als bijvoorbeeld Waters en Bossen of Staatsbosbeheer. In 4 deelstaten van West-Duitsland komt het woord bos voor in de benaming van het bevoegd Ministerie. In de deelstaat Sleeswijk-Holstein, die een bosoppervlakte heeft van 125 000 ha en een bebossingspercentage van 8 % en derhalve zeer vergelijkbaar is met Vlaanderen, bestaat het "Ministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten".*
- *De term Groenbeheer verbreekt de band met de "Ingenieur van Waters en Bossen". Dit diploma moet echter absoluut blijven om in overeenstemming te zijn met internationale vereisten, o.m. vanwege F.A.O.*

De raad is van mening, dat om bovenvermelde redenen de term Groenbeheer op z'n minst als te eenzijdig, misleidend en verwarrend moet beschouwd worden. Daarom dringt de raad erop aan, de benaming aan te passen en hierbij in elk geval het woord "bos" te betrekken. De raad ziet diverse andere mogelijkheden, zoals Groenvoorziening en Bosbouw, Groenbeheer en Bosbouw, Bos- en Groenbeheer.

De Vlaamse Bosbouwvereniging, die steeds geijverd heeft voor de belangen van het bos, zou het zeer op prijs stellen moest U het nodige willen doen om deze ongunstige benaming te

willen veranderen. Wij zijn steeds bereid om met U naar een goede oplossing te helpen zoeken.

Intussen moogt U ervan overtuigd zijn, Mijnheer de Minister, dat de Vlaamse Bosbouwvereniging zich zal blijven inzetten om de betekenis en de waarde van het bos, in het bijzonder van het Vlaamse Bos, te verdedigen."

Korte tijd daarop kregen wij een antwoord vanwege de minister, waarin hij o.a. stelt, dat :

- de organieke personeelsformatie van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap vastgesteld werd bij besluit van de Vlaamse Executieve d.d. 30 mei 1984;
- de administratie zelf in aanzienlijke mate betrokken werd bij de voorbereiding van dit besluit;
- een nieuw besluit nodig is voor verandering van de naam.

De minister stelt evenwel dat ons verzoek niet onredelijk is en dat hij bereid is het met zijn diensten te bespreken.

Intussen werd deze zaak, mede onder impuls van de Vlaamse Bosbouwvereniging, reeds besproken door de Vlaamse Hoge Bosraad. Ongeveer dezelfde argumenten als in onze brief werden aangehaald. Deze raad keurde unaniem het verzoek goed.

Dit is een zaak die te volgen is. Wij hebben ze reeds bij velen aanhangig gemaakt. Er zijn meerdere bevredigende oplossingen mogelijk. De huidige is evenwel zeer ongunstig en dat zal voornamelijk op termijn blijken.

uitnodiging

Op zaterdag 2 maart 1985 om 9.45 u. zal de jaarlijkse algemene vergadering van de V.B.V. doorgaan in

Feestzalen "Ter Roest", Kamerstraat 54, 9360 Buggenhout

- Programma :
- 9.45 uur : Administratieve en bestuurlijke verslagen
Samenstelling Raad van Beheer
 - 10.00 uur : Toespraak door de heer P. Staes
Europees Parlements lid, lid van de raad van beheer van de V.B.V.
"Milieu- en bosbeleid van de E.G."
 - 11.00 uur : Diskussie met panel bestaande uit De Paepe R.,
Dua V., Janssens F. en Spaas J.
 - 12.00 uur : Receptie
 - 13.00 uur : Gezamenlijk middagmaal

Iedereen wordt vriendelijk uitgenodigd op deze bijeenkomst.

BOSPRAKTIJKLESSEN: een NIEUW initiatief !!

Het aantal mensen dat van nabij of van ver met het bos te maken heeft, is enorm groot.

Eerst en vooral zijn er de vele bouseigenaars die ergens in het land een bouseigendom bezitten.

Daarnaast zijn er de ontelbare "sympathisanten" die het bos gewoon mooi vinden en er graag in wandelen, of die een bos beschouwen als een geschikte leefwereld voor allerlei planten en dieren.

Binnen de Vlaamse Bosbouwvereniging is er een "INITIATIEFGROEP BOSBOUW" werkzaam, die zich tot doel heeft gesteld op het huidige bosbeleid kritisch te reageren en dynamische initiatieven te ontwikkelen ten bate van onze bossen.

Deze groep stelt met verontrusting vast dat het privé-bos niet of ondoelmatig beheerd wordt: vele eigenaars hebben geen interesse voor hun bosbezit of missen de kennis om een aangepast en verantwoord beheer uit te voeren.

Uitzonderlijk kan een dergelijke verwaarlozing aanleiding geven tot het ontstaan van prachtige stukjes "wild" bos, maar meestal is dit niet het geval. Integendeel, dikwijls ontstaan sterk gedegradeerde bossen die zowel op ekologisch als op economisch vlak weinig waardevol zijn. Dit geldt in uitgesproken mate voor de vele bosaanplantingen met sterk kunstmatig karakter (populierenbos, homogene fijnspar- en dennenbestanden) die de hoofdbrok uitmaken van ons bospatrimonium. Een aangepast beheer kan, ook in meer na-

tuurlijke bossen, de toestand op de gewenste wijze verbeteren.

Daarnaast mag niet uit het oog verloren worden dat binnenkort een nieuw bosdekreet zal gestemd worden, waarin onder meer de verplichting wordt opgelegd aan de privé-eigenaars een bosinventaris en een beheersplan voor hun bos op te maken. De vraag stelt zich of de personen in kwestie voldoende zullen voorbereid zijn op deze taak!

Maar niet enkel bij deze rechtstreeks betrokkenen is er een grote vraag naar informatie over het bos. Ook bij het ruimer publiek en bij vele natuurliefhebbers blijkt nog grote onwetendheid te bestaan over wat "bosbeheer" nu eigenlijk inhoudt en hoe de "bospraktijk" moet aangepakt worden.

Daarom worden vanaf begin maart in de 5 Vlaamse provincies zeer praktijkgerichte bosbouwkursussen ingericht. Deze lessenreeks richt zich tot iedereen die belangstelling heeft voor het bos en de bosbouw, waarbij enige voorkennis zeker niet vereist is.

De lesonderwerpen zijn zeer concreet gekozen en reële problemen, die zich dagelijks in de praktijk stellen, zullen behandeld worden.

Zonder het belang van de houtproductie te negeren, zal in ruime mate aandacht worden besteed aan de sociale en ekologische rol van het bos.

INHOUD VAN DE KURSUS

- I Bosbehandeling: Wat is een bos. Wat is bosverpleging. Wat is een dunning. Hoe wordt dit uitgevoerd. Hoe wordt een bestand omgevormd.
- II Inventarisatie en beheersplan: Hoe wordt een bosinventaris opgemaakt. Wat is een beheersplan. Hoe wordt dit opgemaakt.
- III Be- en Herbebossing: Hoe wordt een bos aangelegd, welke soorten komen in aanmerking. Hoe kan gebruik gemaakt worden van natuurlijke verjonging.
- IV Boshygiëne: Herkennen van ziekten en infecties van bomen en bossen. Preventieve maatregelen.
Populier: Mogelijkheden en gevaren van de populierenteelt.
- V Exploitatie en verkoop: Hoe worden bomen gekapt en wat zijn de juridische en financiële aspecten verbonden aan verkoop.

INSCHRIJVINGSPRIJS

1 750,- voor leden van de V.B.V.
2 000,- voor niet-leden

In deze prijs zit tevens de volledige cursus (6 delen - 300 pp.) vervat.

Voor alle inlichtingen:

V.B.V. - Initiatiefgroep Bosbouw
Geraardsbergse Steenweg 267
9231 Gontrode

PRAKTIISCHE INLICHTINGEN

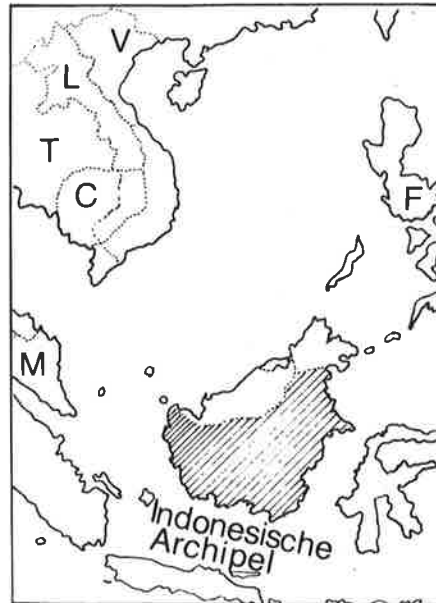
De cursus omvat 5 lessen van 3 uren (zaterdagvoormiddag) alsook één volledige dag praktijk in het bos.

DATA:	- provincie Limburg	(Bokrijk)	: za 9, 16, 23, 30 maart za 13, 20 april
	- provincie Antwerpen	(Kalmthout)	: za 16, 23, 30 maart za 13, 20, 27 april
	- provincie Oost-Vlaanderen	(Bugenhout)	: za 23, 30 maart za 13, 20, 27 april za 4 mei
	- provincie West-Vlaanderen	(Beernem)	: za 30 maart za 13, 20, 27 april za 4, 11 mei
	- provincie Brabant	(Heverlee)	: za 13, 20, 27 april za 4, 11, 18 mei

OMVANG VAN TROPISCHE BOSBRAND PAS NU BEKEND

Tussen maart en mei 1984 heeft op het Indonesische eiland Kalimantan (het vroegere Borneo) een bosbrand gewoed die meer dan 3,5 miljoen hectare vernielde.

De brand kreeg lokaal slechts geringe aandacht, en het is via een rapport van een onderzoeksteam van de universiteit van Hamburg dat de ramp in Westerse media vermeld werd.

ZWARE BALANS

Kalimantan, Indonesië's grootste eiland, heeft een bebossingsindex van 70 % en is dun bevolkt. Gebrekkige communicatiemiddelen en een wegennet in zeer slechte staat waren er de oorzaak van dat de berichten over de brand schaars waren. Niemand heeft er een idee van hoeveel Dayaks, de oorspronkelijke oerwoudbewoners, er zijn omgekomen. Uit heel wat dorpen die gevangen zaten in enorme rookwolken kwamen meldingen van

zware ademhalingsstoornissen bij de bewoners. In een bepaald dorp scheen de zon niet gedurende twee maanden, vanwege de rookontwikkeling. De schade aan flora en fauna is niet te schatten. Volgens deskundigen is de helft van de orang-outan populatie van het eiland uitgeroeid. Over de ravage aan andere populaties durft men zich niet uit te spreken.

Het economische verlies voor de houtuitvoer is wellicht iets beter te schatten, vooral wat het korte termijn effect betreft.

Hout is het land's tweede exportprodukt (na ruwe olie) en was in 1984 ongeveer 140 miljard BF waard. De voornaamste afnemers zijn de USA en Japan. Dit laatste land betreft bijna 100 % van zijn behoeften uit Indonesië.

OORZAKEN

Men kan zich afvragen hoe een brand in het laagland-evenaarswoud zo'n omvang kon hebben. Bijna steeds is er onvoldoende droog materiaal aanwezig op de bodem om een lokale brand lang gaande te houden. Men is vrijwel zeker dat de onmiddellijke aanleiding in de zwerfvlambouwpraktijken

HERBEBOSSING PROBLEMATISCH

van de Dayaks te vinden is. Deze "ladang"-techniek om een stuk bos te kappen en in brand te steken om een oppervlakte vrij te maken voor landbouw is wijd verspreid in de tropen.

Nochtans komt ladang reeds vanouds in Kalimantan voor en kan deze dus niet als echte oorzaak aangewezen worden.

De Hamburgse onderzoekers zijn van oordeel dat de houtexploitatiepraktijken als hoofdoorzaak moeten aangewezen worden.

Ook is onder een aantal Indonesische bosbouwambtenaren de overtuiging gegroeid dat er met de houtexploitatie iets mis gaat. Niet alleen is deze in veel gevallen zeer slordig (vaak worden er een paar bomen per hectare gekapt en wordt de rest verbrand) maar bovendien houden de concessionarissen zich zelden aan de kapregeling én de afbakeningen van het kapplan. Het 2,1 % van het bedrag van de houtuitvoer dat aan herbebossing wordt besteed is onvoldoende om gelijke tred te houden met de kappingen. Het gevolg van dit alles is dat uitgestrekte bosgebieden gedegradeerd zijn tot sekundaire formaties, al dan niet gekoloniseerd door transmigranten.

Langdurige expositie aan zon, gekombineerd met een uitzonderlijke droogteperiode schiepen aldus gunstige condities voor de ramp.

Inmiddels is wel reeds uitgemaakt dat de schade aan het oorspronkelijk regenbos duidelijk geringer is, hetgeen de thesis van de Hamburgse groep ondersteunt.

Indien ontbossing in het laagland evenaarswoud op een beperkte oppervlakte gebeurt, evolueert het bos zonder menselijke interventie via een sekundaire formatie naar de oorspronkelijke klimaxtoestand.

Dat een gebied van 3,5 miljoen hectare zich met herbebossing kan herstellen is bijna onmogelijk. Niet alleen zijn de kosten enorm hoog, maar zijn de ecologische voorwaarden, voornamelijk die van de bodem, bijzonder ongunstig.

De dunne humuslaag, die kort na de brand zeer mineraalrijk was, werd met de regens weggespoeld, waardoor een onvruchtbare bodemlaag bloot kwam te liggen. Erosieverschijnselen in heuvelachtige gebieden versterkten dit nog.

Kolonisatie door migrerende of gevluchte diersoorten is onwaarschijnlijk aangezien echte oerwoudsdieren zich binnen zeer nauwe ecologische grenzen van het bosbiotoop kunnen in stand houden.

Bovendien valt te verwachten dat het wegvallen van een dergelijke oppervlakte bos repercussies zal hebben op het lokale klimaat. Door een ongunstiger vochtbalans zullen de kansen op slagen van herbebossing nog verminderen.

Voorlopig beperken de positieve gevolgen van de bosbrand op Kalimantan zich tot strengere controle op de kapconcessionaris.

De Japanse regering heeft uit voor de hand liggende motieven grote bezorgdheid laten blijken en onderzoekt momenteel hoe een efficiënte overdracht van expertise inzake herbebossing kan gebeuren.

De Wulf R.

STICHTING LEEFMILIEU

De Stichting Leefmilieu v.z.w. werkend onder auspiciën van de Kredietbank, organiseert in 1985 voor de veertiende maal haar 'Jeugdactie Natuurbescherming en Landschapszorg'. Zij richt zich hierbij tot die jonge vrijwilligers die - onder deskundige leiding - de handen uit de mouwen willen steken ten bate van de natuur in hun omgeving, maar bij wie vooralsnog de nodige morele en voornamelijk financiële steun ontbreken.

Meer in het bijzonder wil de Stichting Leefmilieu met deze actie bij de Vlaamse jeugd tussen 15 en 25 jaar konkrete en zo mogelijk originele projekten van natuurbescherming of van landschapszorg uitlokken, die een blijvende bijdrage tot de natuur en het landschap in Vlaanderen betekenen.

Voor deze actie wordt niet minder dan 1 miljoen BF beschikbaar gesteld. De Stichting Leefmilieu hoopt op deze wijze een 40 à 50 konkrete projekten te kunnen mogelijk maken.

De dossiers moeten ingediend worden vóór 28 februari 1985.

Voor inlichtingen : STICHTING LEEFMILIEU
p/a Rockoxkomplex - Kredietbank
Kltdorp 11
2000 ANTWERPEN

De wedstrijd "Belgisch vuren" werd ingericht onder het voorzitterschap van de Nationale Federatie der Zagerijen en in samenwerking met o.a. het Technisch Centrum der Houtnijverheid en Febelhout. Het doel van deze wedstrijd was dubbel : ten eerste het bevorderen van het gebruik van inlands vuren (*Picea abies*) bij de vervaardiging van meubels en zitmeubels in verschillende stijlen, en ten tweede de creatieve ontwerpers, zoals studenten, architecten, partikulieren en industrieën, in kontakt te brengen met mogelijke fabrikanten, zelfs ambachtelijk.

Een "technische jury" bestudeerde 274 ingezonden ontwerpen en weerhield hiervan 183 tekeningen, waarvoor de auteurs gratis het nodige vuren hout ter beschikking kregen. Uiteindelijk werden eind '84 32 prototypen bekroond. De heer Nevejan van het VTI uit Roeselare kaapte de eerste prijs weg met zijn "vitrinekast". Alle bekroonde meubels zullen in februari tentoongesteld worden op Batibouw '85.

WEDSTRIJD "BELGISCH VUREN"